Закон однаковий для всіх: громадяни отримують за лайки та репости реальні терміни, а політикам і чиновникам за держзраду – умовні вироки

Читать на русском

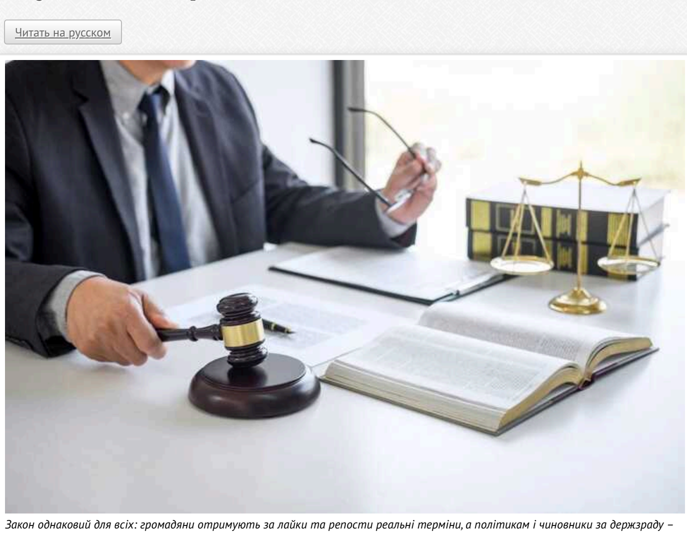

Закон однаковий для всіх: громадяни отримують за лайки та репости реальні терміни, а політикам і чиновники за держзраду – умовні вироки

З лютого 2022 року у реєстрі судових рішень перебуває 3697 вироків у справах проти національної безпеки України, з них 1701 щодо колабораційної діяльності та 1019 щодо держзради.

Водночас є проблема неспівмірності покарань, коли реальні терміни ув'язнення отримують за лайки та репости у соцмережах, тоді як посадові особи з органів місцевого самоврядування або політики можуть обмежитись умовним терміном. Що відбувається із розглядом справ у судах та чому за державну зраду можуть звільнити від покарання, а за вподобання проросійських дописів у соцмережах – дати реальний термін ув'язнення виясняли активісти Руху ЧЕСНО.

Законодавча база

Навесні 2022 року до Кримінального кодексу України додалися нові статті: 111-1 «Колабораційна діяльність» та 111-2 «Пособництво державі-агресору». Притягнути до відповідальності можливо лише за правопорушення, вчинені після 3 березня 2022 року, коли ці положення вступили в дію.

Їх введення мало б запобігти правопорушенням у сфері нацбезпеки, проте на практиці статті спричинили плутанину зі схожими положеннями та відсутністю чіткої юридичної визначеності, яка мала б формувати сталу судову практику. Це зумовило розробку ще понад десяти законопроєктів, які мають вдосконалити законодавство та, відповідно, судову практику. Проте наразі вони залишаються без розгляду.

Відповідно до ст. 76 Конституції України, особа, яка має судимість, не може балотуватись до парламенту. Зауважимо, що до вироку суду особа вважається невинуватою та у разі недоведення своєї вини може балотуватись на виборах. Тому важливим для виборців є збереження політичної пам'яті. З цією метою Рух «Чесно» веде «Політхаб» та Реєстр зрадників.

Ще одним болючим питанням є позбавлення зрадників і колаборантів державних нагород. Відповідно до статті 16 Закону «Про державні нагороди України», президент може позбавити державних нагород лише у разі засудження за тяжкий злочин. Проте на практиці це або затягується, або й зовсім не працює.

Так, фігурантів, які мають вироки, досі не позбавили державних нагород: Володимира Сальдо, Євгена Балицького, Іллю Ківу. Уряд позбавив Олега Царьова Почесної грамоти Кабінету міністрів України, але він досі має орден «За заслуги» III ступеня. Пришвидшити цей механізм має законопроєкт №6163, винесення якого на друге читання підтримав профільний комітет.

Неспівмірність покарання

Щонайменше 16 голів громад України мають відкриті провадження щодо правопорушень проти нацбезпеки. Лише четверо з них мають обвинувальні вироки: голова Рубіжного Сергій Хортів, мирненський селищний голова Юрій Радьков, голова Новотроїцького Петро Збаровський та міський голова Південного Олександр Брюханов. Їх визнали винними у державній зраді та колабораційній діяльності. Вони отримали покарання у вигляді 10 та 15 років позбавлення волі.

З-поміж інших вирізняється справа міського голови Південного Олександра Брюханова. Йому оголосили підозру в державній зраді. Згодом слідство перекваліфікувало його дії як посягання на територіальну цілісність України. За цією статтею передбачена значно менша відповідальність – 5-10 років позбавлення волі, тоді як за державну зраду – 12-15 років. У вироку суд затвердив угоду про визнання винуватості з прокурором та звільнив Брюханова від покарання з іспитовим терміном у два роки.

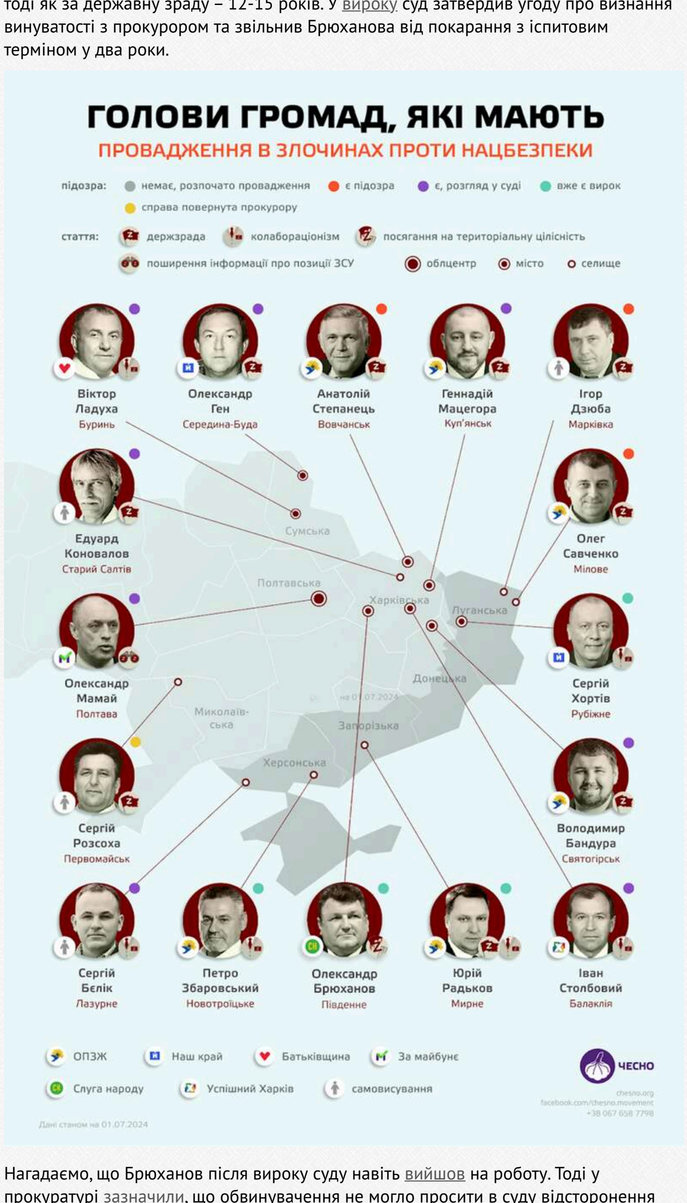

Нагадаємо, що Брюханов після вироку суду навіть вийшов на роботу. Тоді у прокуратурі зазначили, що обвинувачення не могло просити в суду відсторонення його від обов'язків міського голови, оскільки він займав виборну посаду. Згодом він припинив повноваження міського голови за власним бажанням.
Одним з аспектів цієї проблематики є відсутність чіткого розмежування між статтями 111-1 (колабораційна діяльність), 111-2 (пособництво державі-агресорці) та 436-2 КК (виправдання збройної агресії), що зумовлює різне тлумачення норм та неспівмірне покарання. У судовій практиці зустрічаються справи, де за лайки та репости у соцмережах особи отримують реальні терміни ув'язнення. Тоді як посадові особи органів місцевого самоврядування, політики можуть обмежитись умовним терміном. Шкода від уподобайки та від сприяння окупаційним військам неспівмірна.

Наприклад, літню жінку з Чернігівщини суд визнав винною у поширенні матеріалів, які виправдовують збройну агресію Росії (ч. 2, 3 ст. 436-2 КК України). Їй призначили покарання у вигляді п'яти років позбавлення волі. Жінка вподобала та поширила у заборонених «Однокласниках» дописи, в яких міститься глорифікація бойовиків «ДНР». Обвинувачена визнала свою вину та пояснила: «під впливом політичних шоу не відразу зрозуміла про вчинення злочину». У вироку зазначено, що наразі вона на боці України. Однак в апеляції оскаржити вирок не вдалося.

У правозахисному центрі Zmina зазначають, що нераціонально витрачати ресурси правоохоронних органів на провадження у справах щодо виправдання збройної агресії Росії проти України у вигляді дописів, лайків, репостів у соцмережах. Хоча правоохоронцям простіше займатися такими справами. Також обвинувачені можуть не мати доступу до належної правової допомоги.

«Статті 436-2 та ч. 1 ст. 111-1 мають суміжні склади правопорушень щодо виправдання збройної агресії Росії проти України. За ст. 436-2 покарання передбачає позбавлення волі. Проблемою є розмежування цих статей на практиці. Усе це складається у великий пазл, де, з одного боку, є незадоволений запит суспільства на справедливість, з іншого – є низка судових вироків, які ні до чого не призводять, де винні залишаються на свободі», – наголошують у центрі Zmina.

Окрім того, важливим є всебічне досудове розслідування з урахуванням усіх вимог, а не лише поверхневий розгляд. Так, суд повернув обвинувальний акт щодо голови Первомайської селищної ради Сергія Розсохи прокурору. Розсоха підозрювався у держзраді. Причина, за якою повернуто акт, доволі показова: «Висунуте обвинувачення є неконкретним, його не можна визнати зрозумілим, що позбавляє суд можливості визначити його обсяг і межі».

Варто зважати на ступінь суспільної небезпеки діяння та враховувати, що в березні-квітні 2022 року провадження могли відкриватись поспіхом та під суспільним тиском. Справу підозрюваного у держзраді голови Михайлівської селищної ради Володимира Рикуна закрили через відсутність складу кримінального правопорушення у діянні. Також деякі політики пов'язують відкриття справ із політичним замовленням опонентів, наприклад, міського голови Бурині Віктора Ладухи.

Нардепи і злочини проти нацбезпеки

У 2023 році в судах розглянули лише 30% справ за статтями «Державна зрада» та «Колабораційна діяльність», які перебували на розгляді. Це на 7% менше, ніж у 2022 році.

З 2022 року «Чесно» веде Реєстр зрадників, до якого потрапляють нардепи, політики, голови громад, правоохоронці, правники, які шкодять безпеці України. Основною метою є фіксування даних та передача їх правоохоронним органам для притягнення цих осіб до відповідальності.
Десятеро нардепів поточного скликання отримали офіційні підозри у злочинах проти нацбезпеки. З підозрюваних лише один колишній нардеп отримав обвинувальний вирок – ліквідований Ілля Ківа.

Суд визнав його винним у держзраді, публічних закликах до повалення конституційного ладу. Також визнав винним у використанні символіки комуністичного тоталітарного режиму та публічних закликах до агресивної війни. Вирок передбачав 14 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Минулого року позафракційний нардеп Олександр Дубінський отримав підозру в держзраді та участі у злочинній організації. Слідство встановило, що він мав позивний «Буратіно» та входив до складу злочинної організації, яку сформувало головне управління генштабу збройних сил Росії.

Більшість українців налаштовані до проросійських політиків досить негативно, про що свідчать результати соцопитування.

Доступ до судового реєстру під загрозою?
Рух «Чесно» наголошував, що вкрай важливим є моніторинг судових справ у злочинах проти нацбезпеки. Однак у травні 2024 року Верховна Рада ухвалила у першому читанні законопроєкт щодо запобігання розголошенню окремих відомостей у текстах судових рішень (№ 7033-д), який може суттєво обмежити доступ до інформації з судового реєстру. Також це стосується справ, які мають значний суспільний резонанс, зокрема злочинів проти нацбезпеки.

Суддям можуть надати право на власний розсуд вилучати із судових рішень інформацію, що «може зашкодити безпеці», у справах, розглянутих на відкритих засіданнях. Варто зазначити, що такі дискреційні повноваження в ухваленні рішень можуть бути корупціогенним фактором.

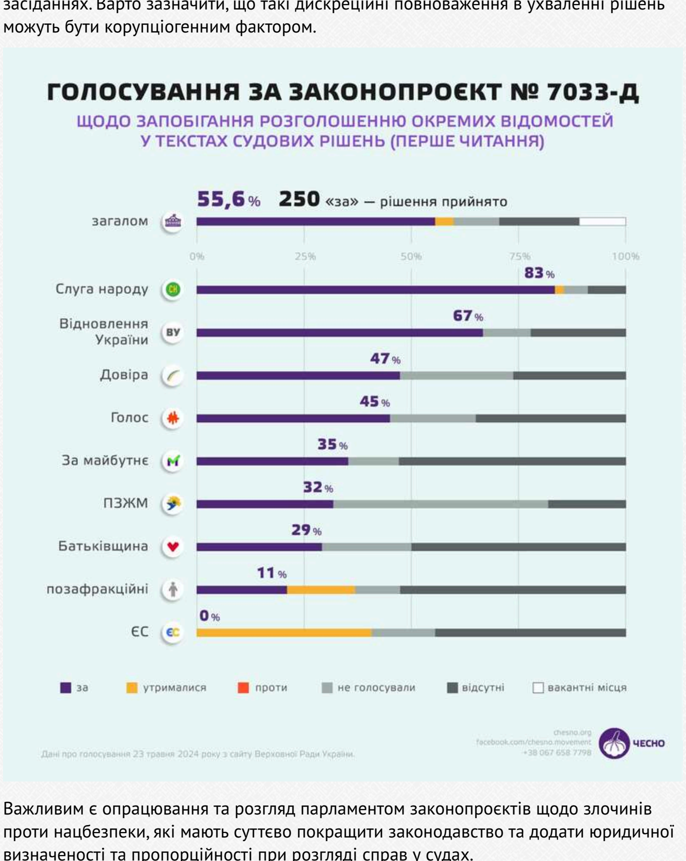

Важливим є опрацювання та розгляд парламентом законопроєктів щодо злочинів проти нацбезпеки, які мають суттєво покращити законодавство та додати юридичної визначеності та пропорційності при розгляді справ у судах.
Важливо, аби причетні до вчинення правопорушень проти основ національної безпеки України були притягнуті до відповідальності та не допущені до політичної системи.

Автор: Юлія Олещенко, Рух «Чесно»

Джерело: ГЛАВКОМ

Теги: Чиновники, Кузьмин Ренат, Козак Тарас, Волошин Олег, Королевская Наталья, Аксенов Андрей, Левочкина Юлия, Шуфрич Нестор, Пономарев Александр, Дунаев Сергей, Гнатенко Виталий, Бурмич Анатолий, Столар Вадим, Христенко Федор, Шевченко Евгений, Пузанов Александр, Левочкин Сергей, Бужанский Макс, Борт Виталий, Плачкова Татьяна, Солод Юрий, Ковалев Алексей, Медведчук Віктор, Медведчук Виктор, Рабинович Вадим, ОПЗЖ, Дубинский, Дубинский Александр, Рассоха Сергей, Ладуха Виктор, Брюханов Александр, Збаровский Петр, Хортов Сергей, Царев Олег, Балицкий Евгений, Кива Илья, Сальдо Владимир, соцмережі, Соцсети, колаборанти, Коллаборационизм, Госизмена, Держзрада, Державна зрада, вирок, Приговор, уголовное производство, Уголовное дело

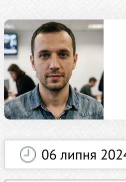

Олексій Дем'яненко
РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

06 липня 2024 г., 22:43 | Переглядів: 3844 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

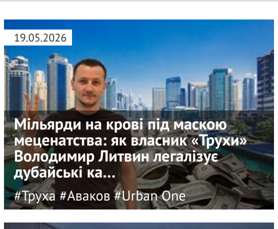

19.05.2026 Мільярди на крові під маскою меценатства: як власник «Трухи» Володимир Литвин легалізує дубайські ка... #Труха #Аваков #Urban One

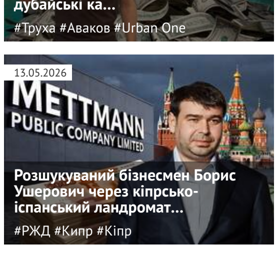

13.05.2026 Розшукуваний бізнесмен Борис Ушерович через кіпрсько-іспанський ландромат... #РЖД #Кипр #Кіпр

ЦЕНЗУРА ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини

По даті | По переглядам | По коментарям

- 00:23 Зеленський шість годин поспіль розмовляв із головами фракцій: що обговорювали в Офісі Президента
- 00:17 Навколо Одеси зводять масштабні фортифікації для кругової оборони міста
- 00:12 Багатомільярдна пастка Поліщука: як конфіскований ТЦ «Гулівер» став проблемою для бюджету та держбанків
- 00:06 Росія погрожує Вірменії припиненням постачання газу через зближення з ЄС
- 00:00 «Кожна сім'я в цьому місті постраждала від війни»: Садовий розповів, яку ціну платить Львів

Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

26 травня 2026 г.

- 23:54 Україна відкриє посольство в Замбії та генконсульство в Кейптауні, – МЗС
- 23:48 **У Дніпрі пізно ввечері пролунали вибухи: область атакують ворожі дрони**
- 23:42 У Франція через аномальну спеку загинули щонайменше семеро людей
- 23:36 Три країни ЄС продовжують односторонній бан на агроімпорт з України всупереч угоді про вільну торгівлю
- 23:31 Нардепа Дубінського перевели з київського СІЗО до Менської виправної колонії в Макошиному
- 23:26 З сайту 24 каналу масово йде керівництво редакції: головред та троє її заступників заявили про розбіжності з холдингом
- 23:23 На фронті загинув капітан столичної поліції Юрій Сидорчук, який служив у полку «Стрілецький»
- 23:20 Новий тренер збірної України Андреа Мальдера викликав до команди воротаря з чемпіонату Ізраїлю
- 23:17 Кількість донорів «чеської ініціативи» щодо боєприпасів для України скоротилася вдвічі, — Петр Павел
- 23:12 Понад 95% українських військовополонених у Росії зазнають тортур, — Олена Кондратюк
- 23:07 Reuters: SpaceX у п'ять разів підвищила для Пентагону ціну на Starlink для дронів-камікадзе у війні з Іраном
- 23:01 Кіберполіція попереджає про нову хвилю шахрайства з фейковими виплатами для пенсіонерів
- 22:58 У Солом'янському районі Києва представники ТЦК силою заштовхали чоловіка в авто
- 22:54 У Бельгії поїзд протаранив шкільний автобус, є загиблі
- 22:51 КАБи, дрони та зруйновані будинки: Росія активно обстрілює Добропілля та навколишні села
- 22:49 Financial Times: Україна перехоплює стратегічну ініціативу у війні, змінюючи підходи до ведення бойових дій
- 22:46 **Зеленський: Після війни Україну очікує економічний підйом і зростання інвестицій**

Теги новин

COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
- Частково зможе, але не відразу
- Ні, не зможе
- Це залежить від дій інших сторін
- Важко відповісти

Голосувати

Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

0.072067